

10. Élet a várban és a vár környékén. (TK. 74-79.oldal)

https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_5_nat2020_b/lecke_04_010

1. Királyok és nemesek:

- **Az új államok élén** [királyok](#) **uralkodtak**, és hatalom fő támasza az egyház lett.
- [Koronázási jelvények](#): korona + palást + kard vagy lándzsa, illetve országalma vagy kereszt.
- **A király feladatai**: a legfőbb hadúr, ő hozza a törvényeket, nemességet és birtokokokat adományoz.
- Az európai királyok gyakran rokoni kapcsolatban álltak.
- **A középkor társadalom 3 részből állt**: hadakozók (nemesek), az imádkozók (papok) és a dolgozók (parasztság).
- **A nemesség**= kiváltságokkal rendelkező (adómentesség), köteles volt hadba vonulni.
- **Főnemesség**: bárók, országbíró, tárnokmester.
- A főurak alattvalóinak [birtokot](#) adtak, akik hűséggel és katonai szolgálattal tartoztak hűbéruruknak. **A legnagyobb hűbérúr a király volt.**
- A nemesek földjét a parasztok (jobbágyok) művelték, akik adót is fizettek
- A nemesek [várakban](#) éltek.
- A nemesekből lettek a [lovagok](#).

2. Az uradalom:

- A parasztok egy földesúr hatalma alatt álltak.
- **A földesúr birtokán állt a vár.** A vár körül szántók, erdők, paraszti telkek álltak.

3. Az uradalom gazdája: a földesúr

- Minden termőföld a földesúré, ez volt az [uradalom](#).
- Az uradalom területén dolgoztak és éltek a jobbágyok. [\(jobbágytelek\)](#)
- A földesúr saját használatú földje a [majorság](#).

4. Hogyan alakult ki a jobbágyság?

- A [jobbágyság](#) **a volt rabszolgákból és a földesúr szolgálatában álló szabadokból** alakult ki.
- A jobbágytelek több részből állt:
- **Házhely és kert**, ami a faluban volt.
- A falu határában volt a **szántóföld**.

- A jobbágytelek használatáért többféle szolgáltatással tarozott: **a termés egy része, és kötelező ingyenmunkával tartozott a robottal.**

5. A mezőgazdaság fejlődése:

- Kétnyomásos gazdálkodás: szántóföld egyik részét bevetették a másikat nem, az volt az ugar.
- Szügyhám alkalmazásával megnövekedett az állat vonó ereje.

6. A középkori falu élete:

- **A falu önellátó** volt.
- Az **éhínség és a járványok** pusztították a falvakat.
- A jobbágyok félig földben süllyesztett **kunyhokban** éltek.
- Évszázadokkal később alakult ki a föld fölé emelt ház.

7. Váráépítészet, híres magyar középkori várak:

- Lakótornyot fallal vették körül: kialakult a középkori vár.
- A magyar váráépítészet a tatárjárás után IV. Béla király vezetésével indult meg.
- Visegrádi kettősvár a kor legnagyobb erődje.

A tizedik leckéhez kapcsolódó videófilmek hivatkozásokkal:

A középkor kezdetén. <https://www.youtube.com/watch?v=9lZCGDwXuoY>

A középkori uradalom. <https://www.youtube.com/watch?v=8nw3nM8b6pw>

A középkori falvak és városok. https://www.youtube.com/watch?v=jGIUPu_FlsU

5 érdekesség a középkorról. <https://www.youtube.com/watch?v=l3Cg-zmV71g>

A középkori várak. <https://www.youtube.com/watch?v=ia-33WB5-r0>